

ENERGIE MANAGEMENT ACTIEPLAN

Opdrachtgever : Directie
Project : C999164
Opgesteld : KvV
Gecontroleerd : RBe
Vrijgegeven : EW
Referentie : Energie Management Actieplan
Versie : 3.0
Status : Definitief
Datum : 9 november 2016

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	REDUCTIEDOELSTELLINGEN	3
2.1.	INLEIDING	3
2.2.	ALGEMENE REDUCTIEDOELSTELLING	3
2.3.	REDUCTIEDOELSTELLINGEN SCOPE 1 EN 2	3
3.	PLAN VAN AANPAK	4
3.1.	INLEIDING	4
3.2.	MAATREGELEN VOOR BEHALEN VAN DE REDUCTIEDOELSTELLING MET BETREKKING TOT SCOPE 1 VERBRUIK	4
3.3.	MAATREGELEN VOOR BEHALEN VAN DE REDUCTIEDOELSTELLING MET BETREKKING TOT SCOPE 2 VERBRUIK	5
3.4.	PROJECTEN MET GUNNINGSVOORDEEL	6
3.5.	INFORMATIEBEHOEFTE	6
3.6.	MONITORING EN METING	6
3.7.	AFWIJKINGEN, CORRIGERENDE EN PREVENTIEVE MAATREGELEN	6
4.	DEELNAME AAN EN INITIATIE VAN INITIATIEVEN	7
4.1.	AFGERONDE DEELNAMES	7
4.2.	LOPENDE DEELNAME(S)	7
5.	VERANTWOORDELIJKHEDEN EN TAAKSTELLINGEN	8
5.1.	ALGEMENE BESCHRIJVING VERANTWOORDELIJKHEDEN	8
5.2.	MAATREGELEN	8
5.3.	INITIATIEVEN	8
5.4.	PROJECTEN MET GUNNINGSVOORDEEL	8
	BIJLAGE 1: RAPPORT MAATREGELLIJST 2016	1

1. INLEIDING

Het Energie Management Actieplan (EMA) is de resultante van de volgende documenten:

- Kwaliteitsmanagementplan;
- Communicatieplan;
- Energiebeoordeling;
- Periodieke rapportages.

Het beschrijft wat Wagemaker zich ten doel stelt op het gebied van CO₂-reductie en hoe zij deze doelstellingen wil bereiken. Tevens beschrijft het EMA de deelname aan sectorinitiatieven in hoofdstuk 4.

Dit document draagt bij aan het voldoen aan de volgende laddervereisten:

Invalshoek B (reductie)	Eis	Eistekst
2. Bedrijf beschikt over een kwalitatief beschreven energie reductieambitie.	2.B.1.	Het bedrijf heeft een kwalitatief omschreven doelstelling om energie te reduceren en heeft maatregelen benoemd voor de projecten.
	2.B.2.	Het bedrijf heeft een omschreven doelstelling voor gebruik van alternatieve brandstoffen en/of gebruik van groene stroom en heeft maatregelen benoemd voor de projecten.
	2.B.3	De energie- en reductiedoelstelling en de bijbehorende maatregelen zijn gedocumenteerd, geïmplementeerd en gecommuniceerd aan alle werknemers.
	2.B.4.	De reductiedoelstelling is onderschreven door hoger management.
3. Bedrijf beschikt over kwantitatieve CO ₂ -reductie doelstellingen voor de eigen organisatie.	3.B.1.	Het bedrijf heeft een kwantitatieve reductie doelstelling voor scope 1 & 2 emissie van het bedrijf en de projecten opgesteld, uitgedrukt in absolute getallen of percentages ten opzichte van een referentiejaar en binnen een vastgelegde tijdstermijn en heeft een bijbehorend plan van aanpak opgesteld inclusief de te nemen maatregelen in de projecten.
	3.B.2.	Het bedrijf heeft een energie management actieplan (conform ISO 50001 of gelijkwaardig) opgesteld, onderschreven door hoger management, gecommuniceerd (intern en extern) en geïmplementeerd voor het bedrijf en de projecten waarop CO ₂ -gerelateerd gunningvoordeel verkregen is.

Invalshoek D (initiatieven)	Eis	Eistekst
1. Bedrijf is op de hoogte van sector en / of keteninitiatieven.	1.D.1.	Het bedrijf is aantoonbaar op de hoogte van sector- en/of keteninitiatieven op het gebied van CO ₂ reductie die in belangrijke mate verband houden met de projectenportefeuille.
	1.D.2	Sector- en keteninitiatieven, en hoe deze verband houden met de bedrijfsvoering en de projectenportefeuille, zijn besproken in managementoverleg.
2. Bedrijf neemt passief deel aan initiatieven rond de reductie van CO ₂ in de sector of daarbuiten.	2.D.1.	Het bedrijf neemt passief deel aan minimaal één (sector of keten) initiatief dat in belangrijke mate verband houdt met de projectenportefeuille, door inschrijving en/of betaling van contributie of sponsoring.
	2.D.2.	Het bedrijf neemt (beperkt) actief deel in een sector- of keteninitiatief dat in belangrijke mate verband houdt met de projectenportefeuille.
3. Bedrijf neemt actief deel aan initiatieven rond de reductie van CO ₂ in de sector of daarbuiten.	3.D.1.	Actieve deelname aan minimaal één (sector of keten) initiatief op het gebied van CO ₂ reductie in de projectenportefeuille door middel van aantoonbare deelname in werkgroepen, het publiekelijk uitdragen van het initiatief en/of het aanleveren van informatie aan het initiatief.
	3.D.2.	Het bedrijf heeft hiervoor een specifiek budget vrijgemaakt

2. REDUCTIEDOELSTELLINGEN

2.1. INLEIDING

De meest materiële emissies, zoals bepaald in de Energiebeoordeling, zijn gebruikt om de reductiedoelstellingen vorm te geven. Voor scope 1 is de reductiedoelstelling daarom gericht op het verminderen van de uitstoot van ons eigen wagenpark. Voor scope 2 op het verminderen van het elektraverbruik op kantoor. De scope 1 doelstelling werkt ook door in de projecten: Wagemaker tracht de uitstoot binnen projecten waarop CO₂-gerelateerd gunningsvoordeel verkregen is, te beperken. Hierbij ligt enkel het vervoer van en naar de projecten binnen de invloedssfeer van Wagemaker.

In bijlage 1 is een overzicht weergegeven op basis waarvan gesteld kan worden dat de kwantitatieve reductiedoelstellingen ambitieus zijn gezien de uitgangssituatie van Wagemaker in vergelijking met die van sectorgenoten. Wagemaker beschouwt zichzelf dan ook als vooruitstrevend kijkend naar eis 3.B.1 op pagina 63 van Handboek 3.0. Voornaamste reden hier voor is het feit dat gemiddeld categorie B maatregelen zijn of worden geïmplementeerd.

2.2. ALGEMENE REDUCTIEDOELSTELLING

De algemene doelstelling luidt:

"Wagemaker stelt zich ten doel haar CO₂ verbruik per medewerker terug te brengen naar minder dan 4 ton per medewerker per jaar in de periode 2012 tot en met 2017."

2.3. REDUCTIEDOELSTELLINGEN SCOPE 1 EN 2

Bovenstaande algemene reductiedoelstelling is uitgesplitst naar een aparte doelstelling voor scope 1 en een aparte doelstelling voor scope 2:

De doelstelling voor het scope 1 verbruik heeft betrekking op het brandstofverbruik van het wagenpark (emissiestroom "Diesel en Euro 95"):

"Wagemaker stelt zich ten doel uiterlijk in 2017 het gemiddelde werkelijke verbruik (aantal liters/km) met 10% te reduceren ten opzichte van 2011".

De doelstelling voor het scope 2 verbruik heeft betrekking op het elektraverbruik van het kantoor (emissiestroom "Elektriciteit"). Deze doelstelling is voor de periode 2014-2017:

"Wagemaker stelt zich bij de vervanging van grote toekomstige elektriciteitsverbruikers ten doel uiterlijk in 2017 het energieverbruik van deze verbruikers te verlagen met minimaal 5%".

Het Plan van Aanpak in het volgende hoofdstuk beschrijft welke actuele en toekomstige maatregelen er getroffen worden om deze reductiedoelstellingen te behalen binnen de organisatie en binnen de projecten.

3. PLAN VAN AANPAK

3.1. INLEIDING

Dit plan van aanpak beschrijft de maatregelen die in de periode september 2016 tot en met december 2017 getroffen worden, of lopende zijn, om de reductiedoelstelling te behalen. Hierbij is specifiek aandacht voor de wijze waarop deze maatregelen ingezet worden binnen de projecten van Wagemaker.

De reden van de keuze voor onderstaande maatregelen, is de toegevoegde waarde voor de bedrijfsvoering van Wagemaker en haar medewerkers.

Ze verhogen de bewustwording (kennis), de veranderingsbereidheid (houding) en het gedrag van medewerkers enerzijds. Anderzijds zorgen ze voor een aangenamere werkomgeving en een hoger nettosalaris. Zowel direct als indirect. Direct vanwege de lagere bijtelling van energiezuinigere leaseauto's. Indirect vanwege kostenbesparingen welke deels ten goede (kunnen) komen aan de medewerkers.

3.2. MAATREGELEN VOOR BEHALEN VAN DE REDUCTIEDOELSTELLING MET BETREKKING TOT SCOPE 1 VERBRUIK

1. Medewerkers (laten) trainen in energiezuiniger rijden:
 - Deze maatregel heeft betrekking op de emissiestroom "Diesel en Euro 95";
 - De waarde, in CO₂, die gemoeid is met deze emissie is: 192,5 ton CO₂ in 2011;
 - De middelen waarmee en het tijdsbestek waarin de maatregel ingevoerd wordt, zijn:
 - In 2016 opnieuw cursus inplannen voor nieuwe en in 2013 verhinderde medewerkers;
 - De projecten waarin deze maatregel wordt ingezet zijn:
 - Alle projecten waarin een of meerdere medewerkers ingezet worden die een bedrijfsauto rijden.
2. Medewerkers informeren over de verbruiksgegevens per bedrijfsauto:
 - Deze maatregel heeft betrekking op de emissiestroom "Diesel en Euro 95";
 - De waarde, in CO₂, die gemoeid is met deze emissie is: 192,5 ton CO₂ in 2011;
 - De middelen waarmee en het tijdsbestek waarin de maatregel ingevoerd wordt, zijn:
 - Medewerkers met ingang van 2013 periodiek informeren over verbruiksgegevens;
 - De projecten waarin deze maatregel wordt ingezet zijn:
 - Alle projecten waarin een of meerdere medewerkers ingezet worden die een bedrijfsauto rijden.
3. Medewerkers actief informeren over voordelen van regelmatige bandenspanningcontrole:
 - Deze maatregel heeft betrekking op de emissiestroom "Diesel en Euro 95";
 - De waarde, in CO₂, die gemoeid is met deze emissie is: 192,5 ton CO₂ in 2011;
 - De middelen waarmee en het tijdsbestek waarin de maatregel ingevoerd wordt, zijn:
 - Bij bandenwissel, dan wel onderhoudsbeurt of APK, attendeert garagehouder, indien nodig, de berijder;
 - De projecten waarin deze maatregel wordt ingezet zijn:

- Alle projecten waarin een of meerdere medewerkers ingezet worden die een bedrijfsauto rijden.
4. Het wagenpark gefaseerd vervangen door zuinigere (Peugeot) modellen:
- Deze maatregel heeft betrekking op de emissiestroom "Diesel en Euro 95";
 - De waarde, in CO₂, die gemoeid is met deze emissie is: 192,5 ton CO₂ in 2011;
 - De middelen waarmee en het tijdsbestek waarin de maatregel ingevoerd wordt, zijn:
 - Autoregeling aanpassen waarbij voorkeur A-label auto's wordt uitgesproken
 - De projecten waarin deze maatregel wordt ingezet zijn:
 - Alle projecten waarin een of meerdere medewerkers ingezet worden die een bedrijfsauto rijden.
5. Energiebewustzijn van medewerkers verhogen:
- Deze maatregel heeft betrekking op alle emissiestromen;
 - De waarde, in CO₂, die gemoeid is met deze emissie is: 255 ton CO₂ in 2011;
 - De middelen waarmee en het tijdsbestek waarin de maatregel ingevoerd wordt, zijn:
 - Inventarisatie milieubesparende maatregelen van medewerkers, eens per 18 maanden;
 - Communicatie omtrent CO₂-prestatieladder conform vereisten en Communicatieplan;
 - De projecten waarin deze maatregel wordt ingezet zijn:
 - Alle projecten. Het is een project overstijgende maatregel.

3.3. MAATREGELEN VOOR BEHALEN VAN DE REDUCTIEDOELSTELLING MET BETREKKING TOT SCOPE 2 VERBRUIK

1. Energiebewustzijn van medewerkers verhogen:
- Deze maatregel heeft betrekking op alle emissiestromen;
 - De waarde, in CO₂, die gemoeid is met deze emissie is: 255 ton CO₂ in 2011;
 - De middelen waarmee en het tijdsbestek waarin de maatregel ingevoerd wordt, zijn:
 - Inventarisatie milieubesparende maatregelen van medewerkers, eens per 18 maanden;
 - Communicatie omtrent CO₂-prestatieladder conform vereisten en Communicatieplan;
 - De projecten waarin deze maatregel wordt ingezet zijn:
 - Alle projecten. Het is een project overstijgende maatregel.
2. Onderzoek aanpassing installaties in (huur)pand:
- Deze maatregel heeft betrekking op emissiestromen 'Elektra' en 'Aardgas' (Scope 1, voor de leesbaarheid samen opgenomen in één maatregel);
 - De waarde, in CO₂, die gemoeid is met deze emissie is: 55 ton CO₂ in 2011;
 - De middelen waarmee en het tijdsbestek waarin de maatregel ingevoerd wordt, zijn:
 - Overleg met verhuurder over mogelijkheden tot wijzigen of vervangen LBK in 2016;
 - De projecten waarin deze maatregel wordt ingezet zijn:
 - Alle projecten. Het is een project overstijgende maatregel.

3.4. PROJECTEN MET GUNNINGSVOORDEEL

Er lopen 3 projecten met gunningsvoordeel: W12205 SCB Maaswerken, W16010 VIT2 en W16125 Contractbeheersing N18. De CO₂-uitstoot van dit project betreft enkel de gereden kilometers met bedrijfsauto's. Voor deze projecten worden (dus) geen (project)specifieke maatregelen getroffen.

3.5. INFORMATIEBEHOEFTE

Het is op voorhand niet precies duidelijk welke informatie nodig is om bovenstaande maatregelen in te voeren. In een kleine organisatie als die van Wagemaker is meer dan voldoende ruimte, kennis, kunde en autonomie van de verantwoordelijke aanwezig om de informatie te verkrijgen die nodig is om de maatregel effectief uit te voeren.

De verbetering van de betrouwbaarheid (data, berekeningswijze) van de bijdrage van elke maatregel aan de realisatie van de reductiedoelstellingen vindt, indien nodig, plaats gelijktijdig met de jaarlijkse revisie van dit plan.

3.6. MONITORING EN METING

Zie het "Kwaliteitsmanagementplan".

3.7. AFWIJKINGEN, CORRIGERENDE EN PREVENTIEVE MAATREGELEN

Zie het "Kwaliteitsmanagementplan".

4. DEELNAME AAN EN INITIATIE VAN INITIATIEVEN

In de Energiebeoordeling is een overzicht gegeven van de huidige initiatieven binnen de sector op het gebied van energie- en CO₂-reductie. Dit hoofdstuk bespreekt de deelname(s) van Wagemaker aan een of meer initiatieven.

4.1. AFGERONDE DEELNAMES

1. The green deal Duurzaam Beton van MVO Nederland: het MVO (Nederland) Netwerk Beton behelst alle schakels in de Nederlandse betonketen en gaat niet alleen over het product beton, maar ook over betonnen constructies. Door samen te werken in het Programma Verduurzaming Betonketen wil de sector verdergaande stappen nemen. Dit programma is in oktober 2011 gelanceerd. Het MVO Netwerk Beton verbindt zo'n 20 partners die samen de programmadoelstelling realiseren, namelijk: de hele betonketen verduurzamen. Belangrijke thema's zijn energiegebruik en emissie. Wagemaker droeg hieraan bij vanuit de insteek 'betonconstructies'. Dit initiatief is in Q3 2013 beëindigd.
2. Studiegroep 61 van STUTECH en STUFIB heeft tot doel het concretiseren van het begrip duurzaamheid en het kwantificeren van duurzaamheid voor beton(constructies). Fase A omvatte vooral het bijeenbrengen en ordenen van bestaande kennis. Een belangrijk onderdeel werd gevormd door het in kaart brengen van opinies in de betonwereld door het houden van interviews en mede op basis daarvan identificeren van basisopties voor verduurzaming (eindresultaat hiervan is Stufib rapport 21: *State-of-the-art: Duurzaamheid als ontwerpcriterium voor beton - toegespitst op CO₂*).

Fase B richtte zich op het uitwerken van de basisopties in een aantal cases. De studie was integraal en kwantitatief en omvatte de verschillende fasen van de betonketen. Doel hiervan was om de impact van de verschillende basisopties te onderzoeken en te kwantificeren teneinde tot praktische handvatten (in het ontwerpstadium) ter verduurzaming van de betonketen te komen. Wagemaker nam actief deel aan fase B. Eindresultaten zijn begin 2014 gerapporteerd.

4.2. LOPENDE DEELNAME(S)

Sinds september 2014 neemt Wagemaker actief deel aan het Bossche Energieconvenant. Met dit convenant willen de deelnemers elkaar inspireren en ondersteunen bij de omschakeling naar een duurzame energievoorziening. Inspireren om aan de slag te gaan. De deelnemers willen meer duurzame energie opwekken en energiebesparing versnellen. Deelnemende bedrijven die al veel hebben gerealiseerd geven hun ervaring door aan andere deelnemers. Deze leren daarvan, en gaan ook aan de slag met energiebesparing en duurzame energie.

5. VERANTWOORDELIJKHEDEN EN TAAKSTELLINGEN

Het uitvoeren van het bovengenoemde Plan van Aanpak is belegd bij onderstaande functies binnen Wagemaker.

5.1. ALGEMENE BESCHRIJVING VERANTWOORDELIJKHEDEN

Deze zijn niet anders dan degene opgenomen in het (kwaliteits-)managementsysteem van Wagemaker (159-P1-B1).

5.2. MAATREGELEN

<i>Maatregel</i>	<i>Verantwoordelijke</i>	<i>Tijdsbestek</i>	<i>Beschikbare middelen</i>
Scope 1, maatregel 1	Wagenparkbeheerder (P&O)	zie maatregel	zie maatregel
Scope 1, maatregel 2	Wagenparkbeheerder (P&O)	zie maatregel	zie maatregel
Scope 1, maatregel 3	Wagenparkbeheerder (P&O)	zie maatregel	zie maatregel
Scope 1, maatregel 4	Directie	zie maatregel	zie maatregel
Scope 1, maatregel 5	Vakgroepvoorzitters	zie maatregel	zie maatregel
Scope 2, maatregel 1	Directie	zie maatregel	zie maatregel
Scope 2, maatregel 2	Directie	zie maatregel	zie maatregel

5.3. INITIATIEVEN

<i>Initiatief</i>	<i>Verantwoordelijke</i>	<i>Tijdsbestek</i>	<i>Beschikbare middelen</i>
Bossche Energieconvenant	EW	Vanaf 3 ^e kwartaal 2014	*

* Wagemaker werkt niet met budgetten. De deelname van EW aan het initiatief valt onder de "algemene kosten". In 2016 is een financiële bijdrage van € 750,- verstrekt.

5.4. PROJECTEN MET GUNNINGSVOORDEEL

<i>Project</i>	<i>Verantwoordelijke</i>	<i>Tijdsbestek</i>	<i>Beschikbare middelen</i>
Alle	Olaf Dirkx	2013-2019	Zie par. 3.4

BIJLAGE 1: RAPPORT MAATREGELLIJST 2016